

ИШОНЧ

27

1993 йил 2-8 июль (120)

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

Ислом КАРИМОВ: ИСЛОҲОТДАН МАҚСАД ХАЛҚ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЮКСАЛТИРИШДИР

29 июнь куни Ўзбекистон Президентини Ислом Каримов республика Вазирлар Маҳкамаси, ижтимоий таъминот, меҳнат вазирликлари, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси ҳамда тармоқ касба уюшмалари кенгашларининг вакиллари иштирокида бозор муносабатларига ўтиш шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалаларига бағишланган кенгаш ўтказди.

Мамлакатимиз Президентининг бозор иқтисодиётига ўтиш даврининг асосий йўналишлари белгилаб олинган. Ҳозирги вақтда республикамиз меҳнатқашларининг вакиллари билан маслаҳатлашиб олиш катта аҳамиятга эга эканини таъкидлади. Эндиликда Ўзбекистон иқтисодий тараққиётида янги босқич — туб ўзгаришлар даври бошланмоқда. Марказий Осиё давлатлари ҳамда Россияда юз бераётган воқеалар мамлакатимиз аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш масаласига янада жиддийроқ ёндашишни тақозо этмоқда. Агар зарур чоралар қўрилмаса, воқеалар қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлигини олдиндан кўра билмасак, эртага халқимиз моддий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолиши мумкин. Бундай шароитда Ўзбекистонда маъмурий-буйруқбозлик ва марказлаштирилган тақсимот тизимидан бозор муносабатларига ўтиш даврининг ўзига хос тамойиллари ишлаб чиқилгани тўғри бўлганини ҳаёт қайта-қайта исботлаётган.

Биз, деди Ислом Каримов, туғли мамлакатларда бўлганимизда, давлат ва ҳукумат раҳбарлари, сиёсатдон ва ишбилармон кишилар билан суҳбатлашганимизда танилаётган йўлимиз мамлакатимиз шароити учун

ниҳоятда мақбул эканини ҳис этдик. Ривожланган Ғарб давлатлари тажрибасидан кўр-кўрона нусха кўчира бошлаган баъзи республикаларда ҳам халқнинг турмуш тарзи, меҳнатга муносабати, тарбиясини ҳисобга олмай туриб кўзланган мақсадга эришиб бўлмаслигини англай бошладик. Чунки Ғарб мамлакатларида ҳеч қачон биздагидай тенглаштириш ва шунга яраша одамлар руҳиятида боқимандалик кўнимаси бўлмаган. Ҳар бир нарсага боқимандалик нуқтан назаридан ёндашиш одамларни ялғов қилиб қўяди, улардаги меҳнатга, яратувчиликка бўлган интилишни сўндиради. Меҳнатга яраша ҳақ тўламаслик оқибатида тенглаштириш вужудга келади. Одам меҳнатига, малакасига, ишининг сифатига яраша ҳақ ололмайди. Натнжада одам қотиб қолади. Империя давридагидек, Кремлнинг юлдузи бор, давлат бор, оч қолмаймиз, деган кўникмага асир бўлади. Меҳнатга бундай муносабатни ўзгартириш ва бу борада Германия, Швейцария каби ривожланган мамлакатлар даражасига етиб олиш учун кўп заҳмат чекишга тўғри келади. Шунинг учун биз ўз йўлимизни танлаётган пайтда маҳаллий шарт-шароит, кўп минг йиллик тарихимиз, турмуш тарзимиз, қолаверса, Ислом фалсафаси билан боғлиқ дунёқарашимизни ҳисобга олмаслигимиз мумкин эмас эди. «Шок терапияси»ни танлаган мамлакатлар тажрибаси бизнинг йўлимиз оқилона ва мақбул эканини кўрсатмоқда.

Ўзбекистонда бозор муносабатларига ўтиш тамойилларини кўпчилик яхши билади. Уларни қайтариб ўтиришга ҳожат йўқ. Бироқ кучли ижтимоий сиёсат та-

мойлига алоҳида урғу беришга тўғри келади, негаки, бошқа тамойилларнинг барчаси унга бўйсунди. Бозор муносабатларига ўтиш шароитида иқтисодиётнинг мафкурадан холилиги, давлатнинг ўзи ислохотчи бўлиши ҳамда қонулар устиворлиги мамлакатимиз аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга хизмат қилади. Бу меҳнатга яроқли аҳолисининг қарийб ярми, айрим жойларда ҳатто 80 фоизгача қишлоқ хўжалигида банд бўлган, 50 фоиз аҳолиси 18 ёшгача бўлган болалардан иборат республика учун алоҳида аҳамиятга эгадир. Ваҳоланки, Голландия, Германия каби мамлакатларда қишлоқ хўжалигида ишловчилар меҳнатга яроқли кишиларнинг бор-йўри 4 — 5 фоизини ташкил этади.

Бешинчи тамойилга кўра бозор муносабатларига ўтиш босқичма-босқич амалга оширилиши керак. Ҳамма нарсани ўз ҳолига ташлаб қўйиб бўлмайди. Масалан, Францияда айрим соҳалардаги фондларнинг 40—45 фоизи давлат назоратида. У ерда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик режалари асосида иш юритилади. Америкада ҳатто 30 йиллик режалар ишлаб чиқилган. Янги уй қурмай туриб, эскисини бузмай, деганда эски тузумнинг қурилатгани янги жамиятимиз учун фойдали томонларини ҳам йўққа чиқармаслигимиз лозимлиги назарда тутилади. Соғлиқ сақлаш, маданият, маориф соҳаларида бошқаларга урнат қилиб кўрсатса арзийдиган ютуқларимиз бор.

Касаба уюшмаларининг асосий вазифаси ҳар бир масалага меҳнатқашларни ижтимоий жиҳатдан муҳо-

фаза қилиш нуқтан назаридан ёндашишдан иборат. Қолаверса, бу — давлатнинг ҳам асосий вазифаси. Фуқароларига ҳар томонлама гамхўрлик қилган давлатгина одамлар меҳрини қозонади. Бу гамхўрлик биринчи навбатда мамлакатда осойишталик ва барқарорликни таъминлаш билан боғлиқдир. Чуқур ислохотлар ўтказиш учун, аввало, барқарорлик, миллий мурося бўлиши зарур. Мамлакатимиз касба уюшмалари республика раҳбарияти юритаётган сиёсатни тўғри тушуниб, ислохотларни амалга оширишда елкадош бўлаётгани таҳсинга лойиқдир. Бу, айниқса, ўтти даври қийинчиликларини енгишда муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон эндиликда иқтисодий мустақиллик сари дадил одим отмоқда. Сир эмаски, мамлакатимиз иқтисодиёти кўп жиҳатдан Россия билан боғлиқ. У ерда кечаётган жараёнлар республикамизга ҳам таъсир этмай қолмайди. Айниқса, Россия иқтисодиётидаги танглик рублнинг ҳалокатли даражада қадрсизланишига олиб келди. Бир долларнинг баҳоси 1100 рубл атрофида. Бундай шароитда аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этиш мамлакатимиз раҳбариятининг бош вазифаси бўлиб қолаверади. Лекин бу муҳофаза асосий озиқ-овқат маҳсулотлари турларига давлат томонидан фақатгина дотация ажратиш орқали амалга оширилади дегани эмас.

Бу масалага сал кенгроқ қараш лозим. СССР даврида ҳар бир меҳнатқаш моддий товар ишлаб чиқариши керак, деган аҳмоқона сиёсат (Давоми 2-бетда).

РЕСПУБЛИКА РАҲБАРИЯТИНИНГ ҲАМ, КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ВА УНИНГ ТАРМОҚЛАРИ ХОДИМЛАРИНИНГ ҲАМ МАҚСАДИ БИР: БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИГА УТИШ ШАРОИТИДА МАМЛАКАТИМИЗ АҲОЛИСИНИ ИЖТИМОИЙ ЖИҲАТДАН ПУХТА МУҲОФАЗА ҚИЛИШ, БАРЧА СОҲАЛАРНИ ИСЛОҲ ЭТИШ ОРҚАЛИ ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДИР...

МАҚСАДЛАРИМИЗ МУШТАРАК

АШИҒ СОБИРОВ,

Ўзбекистон автотранспорт ва йўл хўжалиги ходимлари касба уюшмаси Марказий кўмитаси раиси:

— Ушбу кенгашда Президентимиз Ўзбекистон иқтисодиётини юксалтириш, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш юзасидан аниқ таклифларни баён этди.

Кенгашдан олган таассуротларимни касба уюшмаси фаоллари билан ўртоқладим.

Президент билан учрашувда давлат бераётган дотациядан ўз ўрнида фойдаланиш тўғрисида кимматли фикрлар билдирилди. Ўтган ойлarda давлат бизнинг тармоққа салкам 4 миллиард сўм дотация берди. Чунки шаҳар транспортда юриш 6 сўм. Еки нонни олиб кўринг. Бир буханка ноннинг таннархи 80 сўм бўлгани ҳолда 20 сўмга сотилапти. Бундай имтиёздан бойбадавлат кишилар ҳам, эҳтиёжман кишилар ҳам бирдай фойдаланапти. Бундай бўлмаслиги учун баҳони эркин қўйиб, давлат дотациясини корхонага эмас, балки эҳтиёжман кишиларга бўлиб беришимиз керак. Шунда адолатли иш тутилган бўлади.

МАЪМУРА ОДИЛОВА,

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси касба уюшмаси кўмитаси раиси:

— Ўзбекистон Республикасининг Президентининг касба уюшмалари вакиллари билан ўзаро фикрлашганидан бениҳоят мамнун бўлдик. Кенгашда Ислом Каримов таъкидлаганидек, касба уюшмаларининг асосий вазифаси ҳар бир масалага меҳнатқашларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш нуқтан назаридан ёндашишдан иборат. Бу давлатнинг ҳам асосий вазифаси. Фуқароларга ҳар томонлама гамхўрлик қилган давлатгина одамлар меҳрини қозонади.

Бирлашмамизда тўрт мингдан ортиқ аёллар ишлади. Уларнинг ижтимоий, ҳукукий манфаатларини ҳимоя қилишдан бошқа вазифамиз йўқ бизнинг. Кам таъминланган, кўп болали oilаларга, ёлғиз қариялар ва фахрийларга ҳамини моддий ёрдам бериб келаяпмиз.

Таътил мавсуми авжида, Ўтган ойда ишчи-хизматчиларимиздан 2000 га яқин киши меҳнат таътилида бўлди. Уларнинг ярмини турли дам олиш уйлари, пансионатлар, профилакторий-санаторийларда дам олишларини таъминладик.

Президентимизнинг фармони биноан биринчи июдан ишчиларимизнинг ўртача ойлик иш ҳақи 40-45 минг сўмини ташкил этади. Уларни ижтимоий ва иқтисодий жиҳатдан мунтазам қўллаб-қувватлаб бориш бизнинг энг муҳим ишимиздир.

БИЛДИРИШ

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси кенгашининг VI мажлиси 1993 йил 7 июль соат 10.00 да қуйидаги кун тартиби бўйича чақирилди:

1. Республикада ўтказилаётган ислохот шароитида меҳнатқашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан Ўзбекистон касба уюшмалари фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИНИНГ РАЁСАТИ

ИСЛОҲОТДАН МАҚСАД ХАЛҚ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЮКСАЛТИРИШ ДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

туфайли хизмат кўрсатиш соҳасида ишловчилар сони жуда камайиб кетди. Бошқа мамлакатлар тажрибаси одамларимизни қишлоқ хўжалиги соҳасидан озод қилиб, ўзга соҳаларга йўналтириш ва иш билан банд этиш кераклигини кўрсатмоқда. Шунда ҳар бир меҳнаткаш янги қиймат, янги маҳсулот ва янги миллий даромад яратади. Шундай қилинмаса, вазият ўнганмайди. Меҳнат унумдорлиги ҳам, ялпи миллий маҳсулот ҳамми ҳам ўсмайди.

Ҳисоб-китобларга қараганда, Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида 6,5 миллиондан кўпроқ меҳнатга яроқли киши ишлайди. Шулардан бемалол 3—3,5 миллион кишини хизмат кўрсатиш соҳасига жалб этиш мумкин. Голландияда мазкур соҳада меҳнатга яроқли кишиларнинг 68 фоизи хизмат қилади. Бизда эса бу кўрсаткич 9 фоиздан ошмайди. Сиёсий иқтисод дарсликларини шу вақтгача одамларни хизмат кўрсатиш ва савдо-сотиқ соҳасидан моддий бойлик ишлаб чиқариш соҳасига жалб этишни тарғиб этиб келди. Натижа шу бўлдики, кўпчилик боқимандага айланиб қолди. Айрим ҳисоб-китобларга қараганда, Қашқадарёдаги баъзи қолхозларда яшовчилар давлат бюджетига ва пенсия жамғармаларидан шу қолхознинг йиллик даромадидан 2—2,5 баробар кўп миқдорда пенсия ва нафақа пулларини олишар экан. Бунга қайси давлат хазинаси бардош бера олади? Бу қандай боқиманда жамият? Касаба уюшмалари ана шу саволларга жавоб излаб кўриши керак. Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш усулларини тубдан ўзгартирмаса бўлмайди.

Бугунги кунда давлат хазинасидан биргина нон учун ҳозирги нархлар билан ҳисоблаганда, йилига 29,2 миллиард сўм, ун учун эса 37 миллиард сўм дотация берилган. Шанар учун, унинг чакана нархини 200 сўм қилиб белгиласанда, 31,8 миллиард сўм, гўштининг нархи 400 сўм бўлгани ҳолда йилига 80 миллиард сўм дотация ажратилганга мажбур бўляпмиз. Нархлар икки баробар кўтарилгани туфайли бир йил учун давлат хазинасидан 250 миллиард сўм дотация берилмоқда. Шу тўғрими? Бу фақат озиқ-овқат маҳсулотлари учун ажратилаётган дотация. Транспорт, коммунал хизмат, электр энергияси, сув, квартира ҳақи учун берилётган имтиёзлар-чи? Масалан, 1 киловатт электр қувватининг таннархи давлатга 18—19 сўмга тушаётган бир пайтда истеъмолчилар 1 сўм, шаҳар транспортда ҳар бир пассажирни ташиш таннари 39 сўм бўлгани ҳолда ҳар бир киши 6 сўм тўламоқда. Бундай нисолларни кўплаб келтириш мумкин. Давлат бюджети даромад қисмининг 40 фоизи аҳолига дотация сифатида қайтарилмоқда.

Бу ерда ижтимоий адолат тамойили бузилаётганимикин? Битта ноннинг таннари 80 сўм бўлгани ҳолда 20 сўмга сотилипти. Ахир, нонни ана шундай тўрт баробар арзон баҳода аҳолининг фақат эҳтиёжманд қисми сотиб олаётгани йўқми? Давлатимизнинг аҳолининг эҳтиёжманд қисмини ижти-

моий жиҳатдан муҳофаза қилишдан ҳамма, ҳатто бой-бадавлат кишилар ҳам бирдай фойдаланмоқда. Бу — биринчидан.

Биз бу маблағларни, аввало, касаба уюшмалари таклиф қиладиган мактаблар, болалар боғчалари, дам олиш жойлари қуриш каби мақсадларга йўналтиришимиз мумкин-ку. Агар биз соғлом авлодни тарбиялаб етиштиромоқчи бўлсак, фарзандларимиз, набираларимиз тўғрисида ҳамхўрлик қилишимиз керак эмасми? Иккинчидан, давлат хазинасидаги пулларни аҳолининг фақатгина эҳтиёжманд табақаларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишга сарфлаш зарур.

Учинчидан, корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар нархини чеклаб қўйётганимиз туфайли яна ўзимиз уларга дотация беришга мажбур бўляпмиз. Уларга дотация эмас, эркинлик бериш вақти келди. Ҳар бир корхона имконият қидириб, эркин фаолият кўрсатиши, ишчиларига ҳам шунга яраша иш ҳақи бериши лозим. Иқтисодиётда бирёқлама йўл тутиб бўлмайди. Республикада нон маҳсулотларининг 38 тури бўлгани ҳолда дўкон пештахталарида 3-4 турдан бошқасини кўрмайсиз. Келгусида бундай бўлмашлиги учун нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳасидаги монополияни тугатиш лозим.

Тўртинчидан, мавжуд тизим бўйича, тайёрланган маҳсулотлар истеъмолчи қўлига етиб боргунча қанча юлғич, ўғрининг қўлидан ўтади. Улардан неча бири назоратчи экани элғиз худого аён. Бир вақтлар касаба уюшмаларига назорат қилиш ҳуқуқи берилган эди. Худди ОБХСС ва прокуратуралар етмагандай. Бу билан ўша пайтдаги мамлакат раҳбари ўзининг ва касаба уюшмаларининг обрўсини кўтармоқчи бўлган эди. Марказий Осиё давлатларидаги нарх-навонинг нотекислиги оқибатида чегараларда божхона назоратини ҳам йўлга қўйишга тўғри келди. Лекин назорат билан иш битмайди. Давлатнинг бунчалар кўп назоратчи маъмуруларни боқишга маблағи етмайди. Иқтисодиётни қисиб бўлмайди. Ривожланган мамлакатлар аҳолининг айрим қатламларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишда бошқача йўл тутмоқда, яъни нарх-навои назорат қилиш ўрнига уни эркин қўйиб юбориб, эҳтиёжманд кишиларга ёрдам бермоқда. Бу Швеция моделидир. Бу усул аҳолининг ҳар бир қатлами даромадини аниқлаш орқали амалга оширилади. Шунинг учун ҳам биз касаба уюшмалари билан биргаликда дотацияга ажратилаётган маблағларни мамлакат аҳолисининг эҳтиёжманд қисмига ёрдам тариқасида йўналтиришимиз лозим.

Энг асосийси, мазкур масалада маълум бир тизимни ишлаб чиқишдир.

Бешинчидан, ойлик маошнинг тартибга солиш лозим.

Нарх-наво ошиб бориши билан индексациялаш тизimini жорий этиш ҳам бизнинг вазифамиздир. Лекин пулнинг бу даражада қадрсизланишига бизнинг давлат сабабчи эмас. Россиядаги пулнинг қадрсизланишига бизнинг иқтисодиётга ҳам таъсир кўрсатмоқда. Биз ўз миллий пул бирлигимизга ўтганимиздагина бунга амалга ошириш мумкин. Ҳозирги вазиятда эса биз фақат ойлик маошларни оширишга мажбур бўляпмиз. 1991 йилдан бери ойлик маошларни ошириш тўғрисида етти та ҳужжат қабул қилинди. Бу мақсадлар учун ярим триллиондан кўпроқ маблағ, жумладан, 204 миллиард сўм — пенсияларни, 350 миллиард сўм эса — бевосита ойлик маошларни ошириш учун сарфланди.

Афсуски, қўшни республикаларда ойлик маош ва нарх-навои ошириш мусобақаси давом этмоқда. Бу товарларнинг бир республикадан иккинчисига кўчиб юришига сабаб бўлмоқда. Мисолларга мурожаат қилайлик: энг кам ойлик миқдори Россияда 4275, Қозғонистонда — 4500, Қирғизистонда рублга чаққанда 3200, Тожикистонда — 2000 сўмни, энг кам пенсия миқдори эса Россияда — 8122, Қозғонистонда — 5000, Қирғизистонда рублга чаққанда — 3200, Тожикистонда — 2000 сўмни ташкил этади. Туркменистонда эса энг кам ойлик маош миқдори миллий валютани муомалага киритиш арафасида 9600 сўм қилиб белгилади. Россияда энг кам ойлик маош миқдори билан энг юқори ойлик маош ўртасидаги фарқ 22 баробардир. Қўшни республикалардаги вазият Ўзбекистоннинг ички бозорига ҳам таъсир этмасдан қолмаяпти.

Республика ҳукумати шуларни ҳисобга олиб, ойлик маошларни шу йил 1 июлдан бошлаб яна 1,5 баробар оширишга қарор қилди. Шунда энг кам ойлик миқдори 11250 сўмни, ўртача пенсия миқдори 18100 сўмни, олий ўқув юртлири талабаларининг стипендияси 9100 сўмни, ўрта махсус ўқув юртлири талабалариники 7100 сўмни ташкил этади. Агар талабаларга берилган қўшимча имтиёзларни ҳам пулга чақадиган бўлсак, бу кўрсаткич 13—14 миң сўмга етади.

Бу яхши, албатта. Бироқ ишчи талабадан кўп ойлик олиши керак. Шундагина ижтимоий адолат қарор топади.

Биз Россия билан ҳам, бошқа қўшни давлатлар билан ҳам ҳозирча «рубль зонаси»да қолиш тўғрисида келишиб олган эдик. Ўзбекистон Парламенти ҳам «рубль зонаси»да қолиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бироқ Россия ҳукуматининг бошқа ҳамдўстлик давлатларини бу зонадан сиқиб чиқариш борасида юртайётган сиёсати уларнинг, жумладан, Ўзбекистон иқтисодиётига ҳам оғир зарба бўлмоқда.

Агар эҳтиёт чоралари кўрилмаса, Ўзбекистон олтин ва пахта вазига сотиб олган озиқ-овқат маҳсулотлари бошқа республикаларга оқиб кетиши мумкин. Четдан пул-

нинг ёғилишига қачонгача чидаш мумкин? Лекин миллий валютани муомалага киритиш, хиввал айтилганидек, иқтилоб билан тенгдир. Бу ҳар бир оила, ҳар бир киши ва ҳар бир корхона ва жамоа манфаатларига дахлдор масала эканини эсдан чиқариб бўлмайди. Иқтисодий мустақилликка эришиш учун республика ўзини нефть ва нефть маҳсулотлари билан таъминлаши, ривожланган мамлакатлар билан алоқаларни йўлга қўйиш учун халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхоналарини қуриш каби муаммоларни ҳал этишимиз зарур.

Келгусида биз секин-секин эркин нарх белгиланишига ўтамиз. Бунда ҳар бир эҳтиёжманд оилага коммунал хизмат ҳақини тўлаш, товарлар сотиб олиш учун дотация берилди. Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бундан сўнг ҳам давом эттирилади. Бироқ бозор муносабатлари бу масалага жиддий ўзгартишлар киритишни талаб этмоқда. Бозор муносабатлари шароитида нархни истеъмолчининг талаби ва ишлаб чиқарувчининг таклифи белгилайди. Маъмурий-бўйруқ-бозлик ва ноз-неъматларни юқоридан тақсимлаш тизими ҳаммани қашшоқ ва тенг қилишга олиб боришни яқин 75 йиллик тарихимиз исботлади.

Энди олтинчи, сўнги масала. Ишсизлик муаммоси. Нега бизда бошқа ривожланган мамлакатлардаги каби ишсизлик йўқ, деган савол туғилади. Аслида, ислохотларга тўққинлик қилаётган омил ҳам, шудир. Давлатнинг корхоналарга асосиз бераётган қарзи меҳнат унумдорлигини оширишга халал бераётган ортиқча ишчи кучини ушлаб туришга сарфланмаётими? Агар одамлар ишсиз қолса, бизда ҳам қашшоқлар кўпайиб кетади, деган нотўғри тушунчадан қутилмоқ лозим. Давлат ҳеч кимни гадо қилиб қўймайди. Лекин ишсизлар бўлмаса, иш жойининг қадри бўлмайди, меҳнатга муносабат ўзгармай қолаверади. Иқтисодий ислохотларимиз тақдири, тараққиётимиз кўп жиҳатдан шунга боғлиқ.

Шу вақтгача, бизда ишсизлик йўқ, деб фахрланиб келдик. Ваҳоланки, меҳнат бозорисиз ҳамда ишчи кучи товар бўлмаган шароитда бозор муносабатлари тўғрисидаги гаплар қозғола қолиб кетаверади.

Ислом Каримов мазкур кенгашини ўтказишдан мақсад республикада амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар шароитида аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш борасида республика раҳбарияти юртайётган сиёсатга касаба уюшмалари федерацияси ва тармоқ касаба уюшмалари раҳбарларининг муносабатини билишдир, деди.

Шундан сўнг республика Касаба уюшмалари федерацияси ва тармоқ касаба уюшмалари кенгашиларининг вакиллари ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Мамлакатимиз Президентини ўртага қўйган аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишнинг янги усуллари ижтимоий адолат тамойилига мос эканини ва бу республика иқтисодиётини иқтисодий бұҳрондан олиб чиқиш, одамлар онгидаги боқимандалик кайфиятига барҳам бериш, меҳнатга бутунлай янги муносабат уйғо-

тишнинг муҳим омили бўлишини қайд этдилар.

Ижтимоий адолат тамойили тушунчасига бўлган янги муносабатни халқ оmmasига тушунтириш ишига касаба уюшмалари раҳбарлари ва фаолларини, оммавий аҳборот воситаларини жалб этиш мақсадга мувофиқ, деган мулоҳаза билдирилди.

Ислом Каримов кенгашини якунлар экан, бугунги шароитда миллат равақи, халқ фаровонлиги йўлида жонини ҳам беришга тайёр фидойи инсонлар, етук раҳбарлар бўлмаса, кўзланган мақсадга эришиш қийинлигини алоҳида таъкидлади. Энди зиммасига масъулият олишдан чўчимайдиган кишилар ишлайдиган замон келди. Ҳамма нарсани бир одам бошқариши қийин. Қачонгача ҳамма нарсага раҳбар жавоб беради, деб жойларда гарданига масъулият олишдан қўрқиб ўтириш мумкин? Агар бошқарув тизимини пирамидага қийсла-сак, оғирлик унинг барча бўғинларига баробар тушиши лозим. Қачонгача барча масъулият юқорида турган раҳбар зиммасида бўлади? Бундан буён «Жангни четдан кузатиб ўтирган ҳар бир киши ўзини стратег деб билади» қабилади иш тутиш ярамайди. Тармоқларнинг касаба уюшмалари раҳбарлари ислохотларнинг бир-икки кунда самара бериши қийинлигини халққа тушунтиришда республика раҳбариятига ёрдам бериши лозим. Ушбу қийинчиликлар баҳона арзон обрў орттириб қолиш пайида бўлиш энг ёмон иллатдир. Бунга кўпгина мамлакатлар тажрибаси тасдиқлаб турибди.

Республика раҳбариятининг ҳам, касаба уюшмалари федерацияси ва унинг тармоқлари ходимларининг ҳам мақсади бир: бозор муносабатларига ўттиш шароитида мамлакатимиз аҳолисини ижтимоий жиҳатдан пухта муҳофаза қилиш, барча соҳаларни ислохот этиш орқали халқ фаровонлигини таъминлашдир. Барчамизни халқ манфаати бирлаштириб туради. Шундай экан, биргаликда ҳаракат қилайлик.

Кенгаши ишида республика Бош вазири А. Муталов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Бош вазир ўринбосари Б. Хамидов, Ўзбекистон Республикаси Касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Б. Алламуродов қатнашди. (ЎЗА)

***
ЎЗБЕКИСТОН касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсати мажлисида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалаларига бағишлаб республикаимиз Президенти Ислом Каримов ҳузурда ўтказилган кенгаши якунларидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама қилинди.

Раёсат 7 ИЮЛДА Федерация кенгаши мажлисини чақаришга қарор қилди.

Барча вилоят касаба уюшмалари кенгашиларига, тармоқ, касаба уюшмалари Марказий ва Республика кўмиталарига ушбу кенгаши якунларига бағишлаб йиғилишлар ўтказиш тавсия этилди. Бу йиғилишга вилоят ҳокимларини, тармоққа тегишли вазирликларнинг раҳбарларини таклиф этиш, аҳолини ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш юзасидан биргаликда ҳаракат режасини белгилаб олиш мақсадга мувофиқ деб ҳисобланди.

ДАВРИМИЗНИНГ МУҲИМ ҲУЖЖАТЛАРИ ЎРГАНИЛМОҚДА

Аввал хабар қилинганидек, Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгашида бўлган фаоллар йиғилиши Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши XII сессияси якуни ва Президентимиз Ислам Каримовнинг «Янги уй курмай туриб, эскисини бузманг» рисолида баён этилган йўл-йўриқларни амалга оширишда касабаси уюшмаларининг иштироки масаласига бағишланди. Унда Федерация кенгаши, тармоқ Марказий, Республика кўмиталари, Тошкент вилояти ва шаҳри касабаси уюшмалари кенгашлари, вилоят ва шаҳар тармоқ кўмиталарининг, бир қатор йирик корхона ва ташкилотлар касабаси уюшмаси кўмиталарининг раҳбарлари, касабаси уюшмаси фаоллари иштирок этдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирининг муовини, иқтисод фанлари доктори, профессор Р. А. Убайдуллаева «Республика Президентимиз ва ҳукуматининг бозор муносабатларига ўтиш давридаги иқтисодий сиёсати ҳақида», ижтимоий таъминот вазири Б. Х. Умурзоқов «Пре-

зидентимиз ва ҳукумат олиб бораётган кучли ижтимоий сиёсат ва унинг хусусиятлари тўғрисида», Республика Президенти ҳузурдаги Жаҳон муаммолари институтининг директори, ҳуқуқшунослик фанлари доктори А. Х. Саидов «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва Қонулар устиворлиги ҳамда мустақиллик мафкураси хусусида» маъруза қилдилар. Улар Президентимиз рисолидан келиб чиқадиган вазифаларни бажариш йўлларини батафсил тавсифлаб бердилар. Йиғилганларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтардилар.

Йиғилишда нутқ сўзлаган Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродов шу куннинг талаби асосида иқтисодий ва ижтимоий сиёсат олиб боришда касабаси уюшмаларининг вазифалари ҳақида гапирди.

Фаоллар йиғилишида Федерация кенгаши раисининг муовинлари М. М. Тўлаганова, К. М. Рафиқов иштирок этдилар.

«Ишонч» мухбири.

ИНСОННИ АСРАЙЛИК

● **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси маҳаллий саноат, уй-жой, коммунал хўжалик ва маиший хизмат корхоналари ходимлари касабаси уюшмаси Марказий Кўмитаси Раёсатининг бўлиб ўтган мажлисида асосий эътибор тармоқ корхона ва ташкилотларида меҳнатни муҳофаза қилишнинг аҳволи ва уни яхшилаш масаласига қаратилди. Наманган вилояти касабаси уюшмалари билан корхоналар маъмуриятларининг бу борада ҳамкорликда ўтказган тадбирлари ибрат қилиб кўрсатилди. Вилоятда техника хавфсизлигини таъминлаш, меҳнат шaroитларини яратиш ишлари Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонунга тўла-амал қилинган ҳолда олиб борилиши билан бирга, айрим жойларда иш жараёнида шикастланишлар хали ҳам йўқ эмаслиги таъкилланди.

Мажлисида Марказий Кўмитанинг VII мажлисини чақариш ва унинг кун тартибига кирадиган масалалар ҳам қараб чиқилди.

«Ишонч» мухбири.

АХБОРОТЛАР

«Ишонч» мухбирлари
хабар қиладилар:

● **СИРДАРЕ** вилояти касабаси уюшмалари кенгашининг бўлиб ўтган мажлисида вилоят касабаси уюшмалари ташкилотининг «Касабаси уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Республика қонуни ва Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгашининг 4—5 мажлислари қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари муҳофаза қилинди. Бу ҳақда касабаси уюшмалари вилоят кенгаши раиси А. Муҳамедовнинг маърузаси тингланди.

Шунингдек, вилоят кенгашининг меҳнаткашларни иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш комиссиясининг ҳисоботи тингланди, комиссияларни тугатиб, уларнинг негизда бўлимлар ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Мажлисида Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг муовини М. М. Тўлаганова нутқ сўзлади.

* * *

● **ЯКИНДА** Фарғонада мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришга бағишланган вилоятлараро семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Ушбу анжумани бу ерда ўтказилишига сабаб фарғоналиклар мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасида бир қатор тажрибага эгадилар. Йиғилишда Фарғона, Наманган, Андижон вилоятларидан ушбу масалалар бўйича мутасаддилар қатнашдилар ва бу борада қилинаётган ишлар хусусида фикр алмашдилар.

Кенгашда Республика давлат мулкни бошқариш ва хусусийлаштириш кўмитаси раиси Ш. Ғ. Ғофуров иштирок этиб, бу ишларнинг мақсад ва вазифалари, жойлардаги ишлар тадбирлар ҳақида сўзлаб берди.

Хабарлар мағзи

● **27 ИЮНДА** матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини Мустақил Ўзбекистонда биринчи марта нишонланди. Шу муносабат билан мамлакатимиз Президентини Ўзбекистон Республикаси журналистларига, матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига табрикнома йўллади.

● **РЕСПУБЛИКА** Вазирлар маҳкамаси «Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кунининг икки йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни байрам қилиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

● **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Президентининг Фармонида кўра 1993 йилнинг 1 июлидан меҳнат ҳақи, пенсиялар ва стипендияларнинг миқдорлари ўртача 1,5 баравар оширилди.

● **БУЮК** соҳибқирон, улў саркарда, илм-фан ташкилотчиси ва ҳомийси, миллий маданият ва меъморчилик санъатининг ривожланишига улкан ҳисса қўшган шавкатли бобоқалонимиз Амир Темур хотирасини абадийлаштириш мақсадида Республика Вазирлар маҳкамаси қарор қабул қилди.

● **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси «Компас» жаҳон иқтисодий ахборот тизимига қўшилди.

● **РЕСПУБЛИКА** Вазирлар маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда уй-жойлар хусусийлаштирилгандан кейин аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тартиби қандай бўлиши ҳақидаги масала муҳофаза қилинди.

● **АНДИЖОНДА** ўзбек адабиётининг улкан намоёнаси, атоқли давлат арбоби ва саркарда Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллигига тайёргарлик ва уни ўтказиш республика юбилей комиссиясининг мажлиси бўлди.

ИШЛОВЧИ МАОШИ КАСАБА УЮШМАСИ НАЗОРАТИДА

СЕРҚУЕШ Ўзбекистонимиз мустақил давлат сифатида шаклланишдан сўнг катта ўзгаришлар юз берганлигига бутун жаҳон гувоҳ бўлиб турибди. Жумладан, мамлакат фуқароларини бугунги бозор иқтисодиёти босқичи кийинчиликларидан ҳимоялаш борасида катта ишлар қилинмоқда. Президентимиз Ислам Абдуғаниевич Каримовнинг Фармонлари билан ойлик иш ҳақи кадам-бакадам ошириб борилмоқда. Зероки, бу нарса халқ хўжалиги барча тармоқларида бўлган каби «Намангантранс» бирлашмаси автокорхоналари маъмуриятлари билан тармоқ касабаси уюшмалари кўмиталари ўртасидаги жамоа шартномаларида ҳам ўз ифодасини топгандир. Бу эса ҳайдовчиларнинг ҳозирги иқтисодий бўҳрон шароитида рўзғор тебратишларида, оила аъзоларини иқтисодий жиҳатдан меъёрий таъминлаб боришларида қўл келмоқда.

Ишловчилар даромадларини кўпайтириш манбаи даромаддан олинган фойдадир. Бирлашма бўйича шу йил биринчи чоракда 174 миллион сўм зарар кўрилган бўлса, пondaги 12-автокорхонада 2 миллион 916 сўм, Наманган шаҳридаги 25—23 автокорхонада 4 миллион 396 минг сўм фойда олинган. 22-автокорхона ва таксомотор саройи рентабелли ишлаган. Касабаси уюшмалари маъмурият билан ҳамкорликда жамоа шартномаларининг имкониятларидан фойдаланиб, ишловчиларга қўшимча имтиёзлар белгилашган. Жумладан, автобус ва енгил такси ҳайдовчиларига ноқулай иш шароити учун 24 фоиз, таъмирлаш ишчиларига кечкурун ишлаганлиги учун 20 фоиз, тунда ишлаганларга 40 фоиз, газ ёқилганда ишлаганларга 12 фоиз, кондукторсиз ишлагани учун тушган пулдан 5 фоиз ва бошқа қўшимча иш ҳақлари тўланмоқда.

Хизмат кўрсатиш нормасини бажарганлиги учун мукофотлаш, нафақага чиқаётганларга 3—5 минг сўмдан, исик-совуқ маъракаларга 5 минг сўмдан, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бахтсиз ҳодисалар натижасида ногирон бўлганларга 10 минг сўмдан ёрдам кўрсатиш жамоа шартномаларига киритилган. Уй-жой қурувчиларга, чорва моли сотиб олиб боқувчиларга, ёш оилаларга уй-жой шароитини яхшилаб олишлари учун қарз бериш ҳам йўлга қўйилган. Тушликка берилаётган пул бу ҳисобга кирмайди.

Лекин очигини айтганда, барибир, автокорхоналарда ишловчилар манфаатларини ижтимоий ҳимоялашда касабаси уюшмалари етарли даражада фаоллик кўрсатяпти, дейишга тил бормайди. Бу ўринда шуни айтиш kifояки, 1992 йил ва 1993 йил мобайнида касабаси уюшмалари кўмиталари бирон марта раҳбар ходимнинг бу соҳадаги масъулиятини ўз йиғилишида эшитмаган ва чора кўрмаган, фақат касабаси уюшма тармоқ кенгаши бирлашма маъмурияти билан ҳамкорликда қўшма кенгашда муҳофаза қилиш билангина чегараланган. Натижада автотранспортчиларнинг йилнинг биринчи чорагидаги даромади 5947 сўмни ташкил этган. Агар 1990 йилда ўртача иш ҳақи бирлашма бўйича 240 сўм эканлигини назарда тутсақ, шу давр ичида ўсиш 24,7 бараварга етган ҳолос. Ҳолбуки, Республи-

ка Президентининг Фармонида асосан ҳисоблаганда энг кам иш ҳақининг ўсиш суръати 31,25 мартани ифодалаш керак.

Турмуш даражаси тушиб кетмаслигининг дастлабки шarti оила боқувчисининг даромади ҳеч бўлмаганда Республика Президентини Фармонида кўрсатилган меъёрдан камайиб кетмаслигидир. Лекин Янгиқўрғон туманидаги 29-автокорхона раҳбарлари (директори Жакбарали Умаров, касабаси уюшма кўмитаси раиси Олимжон Акбаров) бу борада фоят масъулиятсизлик кўрсатмоқда. Бу ерда ҳар бир ишловчининг ойлик маоши бирлашманиннг ўртача кўрсаткичидан ҳам салкам ярим баравар паст бўлиб, ўсиш даражаси эса 16,5 мартани ташкил этган. Тўрақўрғон туманидаги 90-автокорхонада ҳам (директори Шавкат Тожибоев, касабаси уюшма кўмитасининг раиси Бурхон Ҳолматов) бу соҳадаги аҳвол тамоман қониқарсиз. Аниқроқ ифодалганда ишловчилар ойлик иш ҳақининг ўсиш даражаси 15,9 бараварга тенг ҳолос.

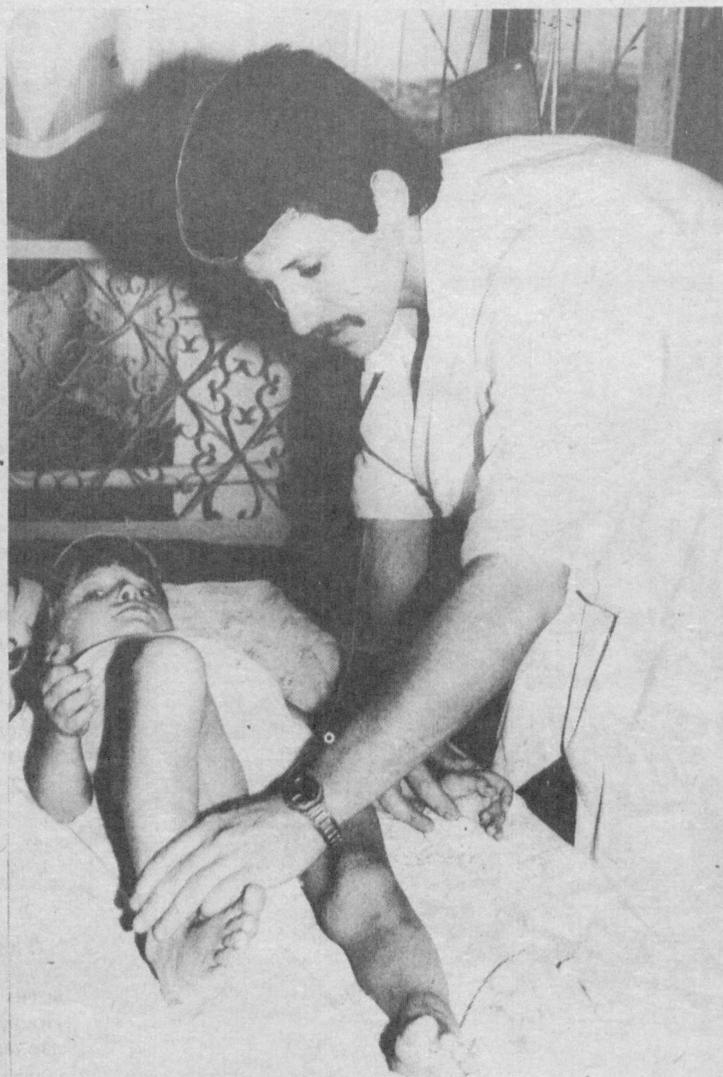
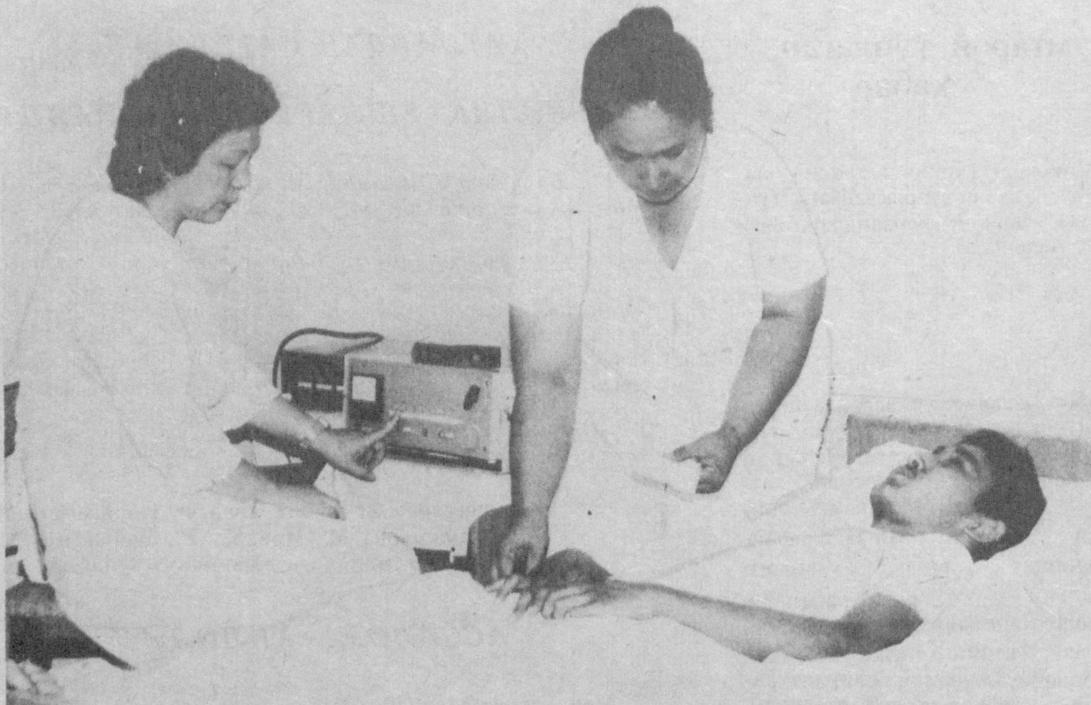
Меҳнат унумдорлиги ҳолати ҳам мазкур автокорхоналарда кўтарилиш ўрнига камайиб борапти. Бирлашма микёсида бу йўналишдаги ўсиш 132 фоизни кўрсатгани ҳолда 29-автокорхонада 68, 90-автокорхонада эса 67 фоизда қолиб кетди.

Таҳлиллар шундан далolat бермоқдаки, автокорхоналардаги маошлар озлигининг асосий сабаби иқтисодий кўрсаткичлар адо этилмаётганлигидадир. Биринчи чоракда бирлашмада юк ташиш ўтган йилга нисбатан пасайди, юк ташиш автомашиналаридан фойдаланиш коэффициенти 92, прицеплардан фойдаланиш коэффициенти 77,2 фоизга бажарилган ҳолос. Юк ташиш режими бир машинага 10 соат ўрнига 8,3 соатга, автобусларники 12,2 соат ўрнига 11,6 соатга етган. Биринчи чоракда иш йўқлиги учун бирлашма бўйича 15742, ёнилғи етишмаганлиги учун 12205 ва бошқа сабаблар туфайли жами 42995 машина-кунини йўқотилиб, охир-оқибатда ҳайдовчилар 2 миллион 596 минг сўм иш ҳақидан бебаҳра қолдилар. На маъмуриятлар, на касабаси уюшмалар кўмиталари йўл қўйилган бу йўқотишлар ўрнини қоплаш учун ўз вақтида тегишли чоратадбирлар ишлаб чиқмадилар.

Хулоса шуки, бозор иқтисодиёти келтириб чиқараётган кийинчиликларни бартараф этиш раҳбарлардан, касабаси уюшма кўмиталари раисларидан ақл-идрок билан иш юртишни, бор имкониятлардан жамоа шартномаларида кўрсатилган шартларнинг тўла-тўқис бажарилиши учун фойдаланишни, ишловчиларни иқтисодий ва ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришни тақозо қилади. «Намангантранс» бирлашмаси раҳбарлари ва тармоқ касабаси уюшмалари кўмиталари бу борада алоҳида ташаббус кўрсатадилар, деган умиддамиз.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

«УМИД» ҚАЙТА ДАВОЛАШ МАРКАЗИ

ЭНДИГИНА меҳнат фаолиятини бошлаган Сирғали туманидаги ногиронларни тиббий қайта тиклаш «Умид» марказининг тантанали очилиши маросимида ўндан зиёд корхона ва ташкилот раҳбарлари ҳозир бўлишди. Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган бу марказни ногиронлар жамияти ходими Тоҳир Набижонов ва атиги беш кўнлик даволаш жараёнида оёқка турган 6 ёшли Дилсўз Мавлоновлар очиди.

Маросимда Республика касба уюшмалари Федерация кенгаши раиси муовини М. М. Тўлаганова, Сирғали туман ҳоқими муовини Ш. Шораҳмедов ва кўпгина йирик хомий ташкилот раҳбарлари сўзга чиқиди.

Марказни тузиш ҳақида тиббиёт фанлари доктори Наима Маҳмудованинг илмий ишларида йўлланма берилганди, — дейди «Умид» директори, тиббиёт фанлари номзоди Дилбар Қурбоно-

ва. — Бизда ногиронларни даволовчи касалхоналар бор эди, аммо она-болалар учун қулайлик яратувчи марказ жуда зарур эди. Марказда асосан 3 ёшдан 25 ёшгача бўлган беморлар 24 кун даволанишади. Яъни невропатолог, ортопед, йог-терапия, игна билан даволаш, логопед, фитотерапия каби талай соҳанинг малакали мутахассислари, тажрибали массажчилари хизмат кўрсатишади. Марказга келишни хоҳловчилар Сирғали-1, 34-уйдан (марказдан) йўлланма олишлари мумкин. Бир курс даволашни 48 минг сўм нақд ёки пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади. Агар бемор қаровчиси билан келса, қўшимча 20 минг тўлаши зарур. Ногирон ёшларга иложи борича вақтида қайта ёрдам бериб, бирор касб-ҳунар ортиришига йўналтириш мақсадида хайрихоҳ хомийларга қуйидаги ҳисоб рақамимизни эслатиб ўта-

000609695 МФО Сирғали тумани, ПСБ код 172614302 телефон: 58-12-40.

«Умид» марказида бир ҳафта ичида қўлтиктаёғини улоқтириб ўз оёғи билан юра бошлаган Дилсўз Мавлонова, унинг онаси Лолахон Мавлонова, ногиронлар

Қодирбек Собиров, Женя Севрюгин, Диана Келдатева, Лена Каратаеваларнинг оналари шифокорлар хизматидан, кўрсатилаётган мурувватдан ниҳоятда мамнун эканликларини билдирдилар.

Норинисо ҚОСИМОВА.
«Умид» марказидан
лавҳалар. Даврон Аҳмад су-
ратлари.

Фарғона водийси касба уюшмалари қошидаги жисмоний тарбия жамоаларининг Наманган вилоятининг «Кўксарой» туристлар манзилгоҳида бўлиб ўтган спартакиадасидан.

Иккинчи йилдирки, Фарғона водийси ҳудудида жойлашган уч қардош республикага қарашли олти вилоят касба уюшмаларининг бозор иқтисодиёти шароитида фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан ўзаро ҳамкорлиги давом этмоқда. Бир булоқдан сув ичадиган, та-

бати, урф-одатлари ўхшаш, азалдан қудда-қудай бўлиб келган Ўзбекистон, Тожикистон ва Қирғизистон вилоятларининг меҳнаткашлари ҳар қандай мураккаб вазиятда ҳам ташвиш ва қувончларини ҳамкорликда баҳам кўрмоқдалар, водий экологияси ҳамда турмуш келтириб чиқариётган муаммоларни бамаслаҳат ечмоқдалар. Жумладан, соғломлаштиришнинг муҳим тармоғи ҳисобланган физкультура ва спортни ривожлантириш ма-

саласини ҳам биргаликда ҳал этмоқдалар, бу борадаги тўп-ланган тажрибаларни ўртоқлашмоқдалар, вақти-вақти билан куч синатиб, эришилаётган натижаларни сарҳисоб қилмоқдалар. 1992 йилнинг

июль ойида Қирғизистоннинг Жалолобод шаҳрида ўтказилган шу йўналишдаги биринчи спартакиададан сўнг Наманган вилоятининг «Кўксарой» туристлар манзилгоҳида уюштирилган спорт беллашуви ҳам қардош республикалар меҳнаткашларининг қадимий дўстлиги ва биродарлиги намоишига айланди. Вилоят касба уюшмалари кенгашлари раислари ва раис ўринбосарлари, вилоят хўжаликлари вакиллари,

қардош республикадан келган кўп сонли меҳмонлар иштирок этган спорт анжумани иқтидорли мураббий Жўраҳон Мамажонов шогирдларининг майдонга тушиши билан бошланди. Карате бўйича спорт усталари С. Саидов, Ш. Тожибоев ҳамда К. Саматов ва У. Холматовлар шарқона яккама-якка кураш усулларини на-

на ва Ўш вилоятлари спортчилари мусобақага пухта тайёргарлик кўрганликларини намоиш этишди. Фарғоналиклар биринчи ўринга кўтарилдилар. Стол теннисчилари беллашуви, айниқса, қизиқарли ўтди. Ўтган йилги спартакиадада ғолибликни кўлга киритган наманганлик спортчилар муваффақиятига ҳеч ким шубҳа қилмасди. Дарҳақиқат шундай бўлди.

Ҳар икки полвон ўртасидаги мутлоқ биринчиликда ҳам фарғоналик спортчининг кўли баланд келди. Жамоа ҳисобида фарғоналиклар биринчи, наманганликлар ва андижонликлар иккинчи ва учинчи ўринларни бўлишиб олдилар. Наманган шахматчиларига биринчи ўрин насиб этди. Кейинги ўринларни Ўш ва Фарғона спортчилари эгалладилар.

Спартакиада якунида барча учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказган Ўш спортчиларига биринчи ўрин берилиб, улар чемпион бўлдилар. Наманганликлар иккинчи, фарғоналиклар эса учинчи ўринларга сазовор бўлишди. Тожикистон жумҳурияти Хўжанд вилояти спортчиларининг беллашувларда фаол қатнашганликлари алоҳида қайд этилди. Ғолибларга кубоклар, дипломлар ва эсдалик совғалари топширилди. Навбатдаги III-спартакиада келгуси йилда Андижон вилоятида ўтказилади.

Ж. ОБИДЖОНОВ,

СПОРТДА ЯНГИ ПАРВОЗЛАР

мойиш этишди.

Спартакиада дастурига спортнинг волейбол, шахматшашка, стол тенниси ва миллий кураш турлари киритилган бўлиб, беллашувларда вилоятлардан ташриф буюрган 620 йигит-қиз иштирок этишди. Наманган ва Ўш вилоятлари спортчилари ўртасидаги беллашув қизиқарли ўтди. Ҳисоб эса тенг — 1:1.

Волейболчилар ўртасидаги саралаш ўйинларида Фарғо-

Жамоа ҳисобида ҳам наманганликлар ғолибликни кўлга киритишди.

Миллий кураш мусобақалари фақат оғир вазнли спортчилар ўртасида ўтказилди. 90 килограммагача вазнли полвонлар беллашувида Наманган вилояти вакили А. Тўйчиев барча рақиблари курагини ерга текказиб, ғолиб бўлди. 90 килодан ортиқ вазндаги беллашууда эса фарғоналик Ф. Болтабоев биринчи ўринни эгаллади.

Хангомадар

Нега ўзингиз овқат емаясиз қўшнижон? — сўради меҳмон мезбондан.

— Вой, эсим қурсин, айтмабидим сизга? Бир ойдан бери шаҳарлик табибнинг айтганларига амал қилаяман. Ҳар жумада овқат емаслигим керак экан, айланай. Бугун жума-ку?!
— Вой, шунақа, денг. Унда-чи, қўшнижон, ўша табибнингизнинг маслаҳатига эртдан мен ҳам амал қилганим бўлсин. Ҳа, айтгандай, келаси жума бизникига меҳмонга чиқишни унутманг-а, айланай. Кутиб ўтираман.

Қишлоқдан келган табибни шаҳарлик табиб ошхонага олиб кирибди. Тушликни еб бўлишгач:

— Кечки овқатни насиб қилса уйда еймиз,— дебди шаҳарлик дўстига.

— Етиб боролсак-да, оғайни,— дебди кулиб қишлоқлик табиб.

— Нега унақа дейсиз? — Еган овқатларимизнинг кучи бир соатга етармикин дейман? — қишлоқлик табиб чўнтагидан икки дона туршак олиб, биттасини оғзига солиб, иккинчисини шаҳарлик дўстига узатибди:

— Шимиб кетинг. Зора шунинг кучи билан уйингизга етиб олсак. Сўнг қўшиб қўйибди: — Шаҳарлик ёшлар автобус ва трамвайда нега катталарга жой беришмайди, деб ҳайрон бўлардим-а, гап бу ёқда экан...

— Вой, вой, Салимжон, тез бўлинг, ўлдиринг!

ИБРАТЛАР

Келинг, келинг марҳамат, деб кутиб олишса, қувон ва улар билан бирга бўл, индишмаса — сен уларга ортиқчасан, сўрашини тезроқ қоч.

— Ҳайвонларда ҳам бир-бирига меҳр-оқибат, шафқат борми?

— Бор. Туя ейдиган янтоқни мол емайди, от еганни қўй.

— Нимани Каримжон, нимани?

— Анаву оти йўқларни. Иккаласи мен томонга келаяпти. Илтимос, ўлдиринг!

— Анави каттаси урғочи бўлса керак, мен уни ўлдирай, кичигини сиз ўлдиринг.

— Йўқ, ўлдиринг сиздан бўлаверсин. Менда юрак бормиди... унисиниям-бунисиниям ўзингиз гўмдон қилинг. Бўлинг тез, имилламанг. Ҳой, нимага анграйиб қолдингиз, ушласангиз-чи! Вой-дод!

— Қаранг-а, — дебди унга жавобан дўсти,— бировнинг қўли билан газанда ўлдиртирган олдин ўзи ўлади, дейишганда ишонмасдим-а, қойил!

— Эҳ, эссиз, аёлларимиз аёлга ўхшамай қоляпти-да!

— Тушунтириброқ гапиринг. Нимага унақа деяпсиз, Каримжон?

— Шўрликлар бола туғсинми, эрига қарасинми, кир ювсинми, овқат пиширсинми, бозор-ўчар қилсинми, ишласинми...

— Тўхтанг, гапингизга тушунмаяман.

— Ахир аёлни тракторга ўтир, машина ҳайда, дедик, қилди, фазога уч, раҳбар бўл, дедик, удалади, ер остига туш, океанга шўнги, дедик, уни ҳам бажарди. Ҳаммасига кўнавериб, аёллигини эрдан чиқариб қўйди, демоқчиман.

— Ҳм, роботга айланди-қолди денг, Каримжон?

— Топдингиз, роботнинг ўзи. Ҳа, ҳа, гапим рост!

— Унда нозанин жувонлар учраб қолса, тезда музейга олиб бориб қўйиш керак, аксинча эртанги авлод ҳақиқий аёллар қанақа бўлган экан, деб юришмасин.

— Ҳа, балли, топдингиз!

Шу алпозда бир-бирининг ҳаётини сақлаб қолишади.

— Қанийди шундай хусусият одамларга ҳам ўтса.

— Тақсир, қайси одамларга яхшилик қилганим маъқул?

— Яхши одамларга яхшилик қилинг, акс ҳолда ёмонлик қайтади.

Тўлқин МУҲИДДИН.

БОЛАНИГ ТИЛИ ШИРИН

Оғзим бурнимнинг Оғзида думи бор ёнида

Бир кунли лип этиб, чироқ ўчиб қолди. Кароватда ётган Муқаддас:

— Ада, чанқаб кетдим, сув! — деди.

Қоронғида сув олиб бориб: — Муқаддас, оғзинг қаерда? — деб сўрадим. У менга жавобан деди:

— Ада, оғзим бурнимни ёнида...

Муқаддас:

— Ада, филни кўрганмисиз? — деб сўради.

— Йўқ, — дедим атайин. — Мен кўрганман, — деди у.

— Қанақа бўларкан?

— Коотга бўларкан, яна-чи, ада, оғзидаям узун думи бўларкан.

Ҳайдар МУҲАММАД.

МУСАҲҲИХ ЯНГЛИШГАНДА

Устма-уст чўкавериб, ўпкандан айрилди.

Отиб турадиган жойимиз хароб (чекавериб)
Аъзоларимизга ғалва таркатдик (ётиб)
Касалхона ҳокими (ғалла)
Новвослар жасорати (ҳакими)

Дўқончимиз мудом ўлиб қолади (говвослар)
Қозон кийнаяпти (юлиб)

Эски бозор (қайнаяпти)

Тандиримиз бир экан (эчки)

Сизни кўрсам тилим яйрайди (такдиримиз)

Ишлаб чопаяпмиз (дилим)

Кўпроқ олсанг—олтин бўлсин (топаяпмиз)

Пияниста чириб келди (тупрок)

Кириб (кириб)

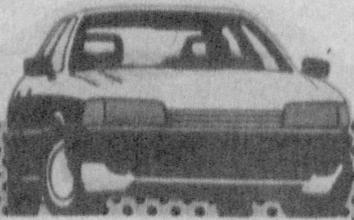
Абдуазиз ҲОШИМОВ.

«ЖИГУЛИ»

АВТОМОБИЛЛАРИ

ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент — Лада» акционерлик жамияти қошида ташкил этилган техник-хизмат автомашинаси Сизнинг бузилган машинангизни таъмирлаш учун хизматингизга тайёр. Сиз уни хоҳлаган ерингизга—маҳаллага, кўчангизга, уйингизга қуйидаги телефонлар орқали таклиф қилишингиз мумкин: 76-74-85, 76-76-80.

ЎЗБЕКИСТОН ЁИ МҚ ХАЛҚАРО ЁШЛАР МАДАНИЯТ ТИЖОРАТ МАРҚАЗИ ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ ТАҚЛИФ ЭТАДИ:

— автобуслар (Лаз), микроавтобус (РАФ), хизмати — замонавий техник жиҳозларга эга 500 кишилик, анжуманлар ўтказиш учун зал Шу билан бирга

Сизни Туркистон шаҳридаги Ҳожа АҲМАД ЯССАВИЙ зиёратгоҳига юмшоқ ўриндиқли автобусларда 1 кунлик сафарга таклиф этади.

Ҳамда Жанубий Корея Республикасининг пойтахти Сеул шаҳрида август ойдан октябрь ойигача бўлиб ўтадиган Бутун жаҳон етук фирмаларининг «ЭКСПО-93» кўргазмасига бориш учун аризалар қабул қилади. Мурожаат учун манзилгоҳ:

Тошкент, 700011, Навоий кўчаси 11 уй, тел. (3712) 41-03-61 факс (3712) 41-08-09

Тошкент шаҳар Миробод туманидаги «Строймехсервис» кичик корхонаси тугатилади. Давво ва шикоятлар бир ой ичида қабул қилинади. Тел. 50-46-05.

Ишонч

БОШ МУҲАРРИР
ТЎЛҚИН ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Акмал АКРОМОВ
(бош муҳаррир муовини),
Абдуманноп АЛИМБОВЕВ,
Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ,
Турғунбой МАДИЕРОВ,
Турғун НАЗАРОВ
(масъул котиб),
Абдурасул РЎЗМАТОВ,
Саминжон СУЛТОЎНОВ
(вилоят муҳбири),
Муҳайё ТЎЛАГАНОВА,
Шабот ХЎЖАЕВ,
Санобар ХЎЖАЕВА,

● Бош муҳаррир қабулхонаси 56-25-36
● Бош муҳаррир муовини 56-52-89
● Масъул котиб 56-52-78

БЎЛИМЛАР

● Муҳбирлар билан ишлаш — 56-82-79
● Маданият, маънавият ва хатлар 56-87-78, 56-87-63.
● Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-55-85.

ВИЛОЯТЛАРДАГИ

МУҲБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Андижонда — 5-32-24;
Бухорода — 3-50-10
Гулистонда — 2-10-02;
Жиззахда — 2-39-54;
Навоийда — 3-52-99;
Наманганда — 6-22-10;
Нукусда — 4-19-97;
Самарқандда — 35-63-64;
Термизда — 2-70-07;
Тошкентда — 56-87-95;
Фарғона — 4-28-29
Урганч — 6-03-40
Қаршида — 5-33-71;

● Муҳарририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

● Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.

● Сотувдаги нархи 15 сўм.
● ШАНБА кунлари чиқади.
● БОСИШГА 2 июлда топширилди.

● Навбатчи масъуллар:
Турғун НАЗАРОВ,
Тожибой АЛИМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

● 58.260 нусхада босилди.

● Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561

● Газетага 1991 йил 8 январда Ўзбекистон Матбуот Давлат қўмитаси томонидан 00068 рақамли гувоҳнома берилган.

● Офсет усулида босилди.

● Формати А-3 ҳажми 2 босма табоқ.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамаси Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ»

● нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

● Буюртма Г-193 1 2 3 4 5 6